

Okénko MŠMT
*Boloňský proces v českém
kontextu*

Josef Beneš
Věra Šťastná

-
- **Bergen 2005**
 - **ČR – strategie**
 - **Jak jsme na tom reálně?**

Bergen – konference ministrů

- **Bergen 19.-20.5.2005**
- **4. konference ministrů odpovědných za vysoké školství (1998 Sorbonne-Paříž, 1999 Bologna, 2001 Praha, 2003 Berlín)**
- **Priority pro období 2005 – 2007**
- **Celkem 45 zemí – EU 25, EHP, Švýcarsko, Turecko, Bulharsko, Rumunsko, Balkán, země bývalého SSSR, Andora**
- **Žádná nová oblast, zůstává stávajících deset + transversální téma sociální dimenze**
- **Noví konzultativní členové – vedle EK, RE, EUA, EURASHE, ESIB nově též ENQA, zaměstnavatelé (UNICE) a odbory (EI)**

Bergenské komuniké

- **Nad rámec 3 priorit z Berlína důraz na**
 - **sociální dimenzi procesu,**
 - **na vztah mezi Evropou (Evropským prostorem vysokoškolského vzdělávání) a ostatním světem (tzv. „externí rozměr boloňského procesu“).**
 - **Větší pozornost je věnována aspektům spojeným s celoživotním vzděláváním, včetně uznávání předchozího vzdělání pro účely dalšího studia (získaného mimo VŠ, i neformálního)**
- **nutnost propojení vědy a výzkumu se vzděláváním**
 - **doktorský, cyklus studia ,standardní doba je 3–4 roky, mezioborovost- v Londýně zpráva**

Bergenské komuniké

- **Ministři přijali 2 dokumenty ⇒ na evropské úrovni:**
 - Rámec kvalifikací pro Evropský prostor vysokoškolského vzdělávání (Overarching framework of qualifications for EHEA) – propojení s cyklem „nižším“ než bakalářským,
 - Soubor standardů, postupů a hlavních směrů v oblasti zabezpečení kvality a přijali též princip Evropského registru agentur pro zabezpečení kvality.
- **Pro jednotlivé země ⇒**
 - do roku 2007 zahájit práce na národním rámci kvalifikací, připraveny do roku 2010, zprávu o průběhu příprav a implementace podají jednotlivé země do roku 2007 (před konferencí ministrů v Londýně),
 - na národní úrovni bude implementován navržený model vnějšího hodnocení, které bude vycházet z přijatých standardů.

ČR - Struktura a souvislosti

- **Mezinárodní**

 - ***Boloňský proces**

 - ***Lisabonský proces**

- **Národní**

 - ***Koncepce a Strategie**

- Dlouhodobý záměr MŠMT (DZ-MŠMT)

- Aktualizace (DZ-MŠMT)

- Rozvojové programy

- Dlouhodobý záměr vysoké školy (DZ-VŠ)

- Aktualizace (DZ-VŠ)

- Rozvojové projekty

Základní myšlenky strategického rozvoje

Priority na úrovni MŠMT:

- rozšíření studijní nabídky v terciárním vzdělávání
- bezplatné VVŠ, sociálně bezbariérové
- institucionálně i programově diverzifikovaná nabídka studia
 - * postupně harmonizovaná v duchu boloňského procesu
 - * odpovídající potřebám pracovního trhu v ČR i v EU
 - * vyhovující předpokladům, schopnostem, zájmu uchazečů
- vyrovnání výše veřejných výdajů do terciárního vzdělávání na úroveň vyspělých států (% HDP)
- zajištění efektivity využívání veřejných prostředků

Dlouhodobý záměr MŠMT

Konkurenceschopnost

- I. Internacionalizace**
- II. Kvalita a excelence akademických činností**
- III. Kvalita a kultura akademického života**

Strukturované studium

- **Studenti ve dvou-stupňovém studiu**

2003/04	2004/05	
94 010	129 296	v bakalářském
14 795	17 988	v magisterském
129 760	112 665	v tradičním „dlouhém“ mag.
235 565	259 949	CELKEM

- **Studenti v doktorském studijním programu**

20 822	22 536
---------------	---------------

Zdroj dat – matrika studentů

- **2003/04** 108 805 studentů ve strukturovaném studiu (Bc. + Mgr.), tj. 45,6 % ze všech v 1. nebo 2. cyklu.
- **2004/05** 147 282 studentů ve strukturovaném studiu (Bc. + Mgr.), tj. 56,7 % ze všech v 1. nebo 2. cyklu.

Bakalářské studium

koncepce studijního programu

- **ukončené vysokoškolské vzdělání**
- **dostatečná kvalifikace (na evropské úrovni) pro povolání**
- **možnost pokračovat ve studiu**
 - **ihned**
 - **po čase, po získání praxe**
 - **přímo nebo po splnění dodatečných podmínek**
 - **na stejné nebo jiné škole (domácí, zahraniční)**

Bakalářské studium

pohled zaměstnavatele

- **relativně rychle se měnící názor**
- **zájem o bakaláře**
- **důraz na**
 - **jazyky, komunikativní schopnosti, právní povědomí apod.**
 - **odpovídající stupeň vzdělání pro vykonávanou práci, nikoliv na nejvyšší titul**

Strukturované studium - „Český syndrom“

Statistika k 31. říjnu 2004 (SIMS) – tj. 1.11.03 – 31.10.04

Absolventů celkem - 38 186

Z toho bakalářů - 11 850

Z bakalářů pokračovalo v mag. programech – 6 284 (53%)

Z toho pokračovalo na jiné vysoké škole – cca 23%

Celkem do magisterských programů přijato – 7 587

tj. 1 303 studentů, kteří ukončili bakalářské studium dříve než k 1.11.2003

Jedná se o trend? Je skutečně možné, aby pokračovali všichni?

Uznávání

- **ČR ratifikovala Lisabonskou úmluvu o uznávání v r. 2000**
- **Ustanovení jsou součástí Zákona o vysokých školách**
 - **Neuznávat v detailech, ale jako celek**
- **Kompetentní orgány VŠ**
- **možnost odvolání (K MŠMT)**

Uznávání – Socrates Erasmus

- **Erasmus Charter**: v průměru 92 % studentům bylo studium v zahraničí plně uznáno, 11 škol uvedlo 100 %
- **ZPRÁVA**: 1/3 škol uvedla, že se problémy s uznáváním občas vyskytují
- **K výraznému zlepšení nedošlo → mají koordinátoři přesné informace o výsledcích uznávání ??**

Mobilita Erasmus-počet studentů

- celkem vysláno **4 178** studentů na **25 298,5** měsíců
- **průměrná délka pobytu: 6 měsíců** (stejná jako v roce 2003/04)

Rok	Počet studentů	% nárůst	Počet měsíců	% nárůst
1998/1999	879		4 130	
1999/2000	1 249	+ 42 %	5 980	+ 45 %
2000/2001	2 001	+ 60 %	10 477	+ 75 %
2001/2002	2 533	+ 27 %	14 355	+ 37 %
2002/2003	3 002	+ 19 %	17 384	+ 21 %
2003/2004	3 589	+ 20 %	21 495	+ 24 %
2004/2005	4 178	+ 16 %	25 298,5	+ 18 %

Mobilita Erasmus – cílové země

	04/05		04/05		04/05
Německo	1007	Belgie	143	Maďarsko	11
Francie	552	Dánsko	139	Bulharsko	6
Velká Británie	367	Řecko	69	Island	2
Španělsko	355	Irsko	66	Lotyšsko	2
Finsko	272	Polsko	49	Rumunsko	2
Rakousko	244	Norsko	42	Estonsko	1
Nizozemí	226	Slovensko	21	Kypr	0
Portugalsko	194	Litva	15	Lucembursko	0
Itálie	188	Slovinsko	15	Lichtenštejnsko	0
Švédsko	178	Turecko	12	Malta	0

Erasmus – Přijíždějící studenti

- Celkem: **2 095 přijíždějících studentů**
- nárůst **61 %**
- v roce 2003/04 – 1 298 přijíždějících studentů
- Nejvíce **Německo** (357), **Francie** (276), **Španělsko** (247), **Portugalsko** (166), **Finsko** (164), **Velká Británie** (130), **Polsko** (107), **Řecko** (98)

Možnosti mobility

- Programy (EU, regionální,.....)
- Mezivládní smlouvy
- Přímá spolupráce VŠ
 - Rozvojový program MŠMT
 - Free - movers
- Individuální (soukromé) výjezdy

- **Jsou všechny možnosti plně využívány – VŠ? Studenty?**

ECTS - VVŠ

- Kreditový systém jednotný 92 % VŠ
- Různé systémy na fakultách 8 % VŠ

- Transferovou funkci využívá 36 % VŠ
- Akumulační funkci využívá 16 % VŠ
- Obě funkce využívá 48 % VŠ

- 9% VŠ při stanovování kreditů daného předmětu vychází z počtu kontaktních vyučovacích hodin,
- 57 % VŠ vycházelo z celkové studijní zátěže kurzu,
- 34 % VŠ možnosti kombinovalo

ECTS (pokračování) - VVŠ

- 27 % VŠ používá hodnotící stupnici systému ECTS, 32 % VŠ tuto stupnici využívá částečně, 41 % VŠ tuto stupnici nevyužívá.
- 44 % VŠ má stanoven minimální počet kreditů, které musí student splnit v zahraničí během studijního pobytu v rámci programu Socrates – Erasmus (15 – 30 kreditů), 56 % VŠ tento počet stanoven nemá.
- 48 % VŠ využívá kreditový systém též v programech CŽV, krátkodobých intenzivních kurzech nebo v kurzech letních škol.

Dodatek k diplomu - VVŠ

- 48 % VŠ vydává dodatek k diplomu centrálně, na 52 % VŠ dodatek vydávají jednotlivé fakulty. 1 VŠ dodatek nevydávala
- 71 % VŠ dodatek vydávalo automaticky všem absolventům, 29 % ho vydávalo na požádání.
- 100 % VŠ ho vydávalo zdarma.
- 96% VŠ ho vydávalo v českém a anglickém jazyce. 4 % VŠ (tj.1) ho vydávalo pouze v českém jazyce.
- 85 % VŠ dodrželo doporučený formát RE/UNESCO/EK, 15 % VŠ tento formát nevyužilo, 1 VŠ (VŠP Jihlava) tento formát nezná.
- 65 % VŠ integrovalo ECTS do dodatku k diplomu, 35 % VŠ ECTS neintegrovalo do dodatku.

Bologna Promoters

- Tým expertů nominovaný RVŠ, ČKR, AK, studenti (SK RVŠ a ACSA), ECTS promotoři
- Spolupráce s NA Socrates
- Koordinace MŠMT
- Semináře, pracovní skupiny na aktuální témata – podpora priorit a prostor pro národní diskusi – příklady dobré praxe
 - Strukturované studium, „joint degrees“, rámec kvalifikací, dodatek k diplomu, mobilita,....
 - Závěry, doporučení, prezentace ze seminářů a základní dokumenty k Boloňskému procesu viz webová stránka
- www.bologna.msmt.cz